

A patkányűző tudós pásztor

Ő a patkányt is el tudta küdeni, az öreg Gyenes bácsi. Ahho' is értett. Így háború alatt nem lehetett kapni lisztet úgye, hát neki meg elfogyott így tavasz fele. A sógora meg Szalócon vót a malomba', hát bement hozzá:

– Sógor, légy szives, ha van, hát adjal nekem egy kis lisztet, ősszel kapok eletet, hát megadom neked.

– Nekem nincsen osztgatni való liszt!

– Ha nincs, hát majd megyek tovább, valahol majd csak adnak.

Hát én akkor itt vótam a városná' Rozsnyón számadó bojtár, hát gyött ő arrafele, oszt mint pásztoember úgye begyött oda a majorba. A számadóm meg szintén szilicei ember vót, kérdezte oszt tőle, hogy hol jár.

– Vótam – aszongya – Szalócon a sógorná', hogy egy kis lisztet kérjek, de nem adott.

No a rozsnyói mónár, a Majgút meg éppen ott vót nálunk bent a majorba', oszt mondta neki:

– Hát gyűjjon el, Gyenes bácsi, adok én magának. Vannak itt szilicei szekerek a kovácműhelyné' a malom mellett, még ki is kűdöm magának. Attó' nem félek, hogy maga nekem nem fogja megadni ősszel. Adok egy zsákkal, oszt az má' kitart addig, míg maga kap eletet.

Átmentek a malomba, hát lássa az öreg, hogy itt is szalad egy patkány, ott is szalad egy patkány. Aszongya neki:

– Majgút úr, a zsákot soha ne kösse be. Ha beköti, a patkány végigmén a zsákon, oszt kirágja, de ha ki van kötve csak eszik belőle. Hát máskor - azt mondja - ne kösse be a zsákot, csak úgy szépen hagyja nyitva. No de nem fognak ők sokáig itt ennyi! Van még olyan zsák búzája amit még nem kezdett meg?

– Van.

– Van – aszongya – egy seprő?

– Van.

– No akkor egy fél véka búza kell, meg egy seprő.

Majgút csak nézett. Adott neki egy seprőt, elment ki a szérú alá, szépen elsöpörte tisztára, akkor kiszórta oda azt a búzát, oszt elküldött onnan mindenkit. Hogy mit mondott, mit nem... de az összes patkány

sorakozott ki a szérú alá, arra a búzára. De még az olyan pici apró vak is, olyan nyíva, sikítózva. Aszongya az öreg:

– Má' kigyóhetnek! Nézzék meg, hogy esznek! - aszongya.

Hát néztük, bámultuk, a patkányok meg ettek szépen.

Aszongya oszt az öreg:

– Te mé' nem gyössz elő?! A legvénebb, egy vén kopasz – aszongya – még mindég nem gyött elő.

Egyszer csak gyön az is, de nagy bolond patkány - kopasz, mintha le lett vóna borotváva.

– Neked is el kell menni, te se maradhatsz itten! - aszongya neki.

Mikor jólaktak, valamit mondott nekik, a patkányok egytől-egyig be a vízbe, oszt mentek el, olyan sikítózva. Aszongya:

– Ne ájratok meg, csak a harmadik malomná', de maradjatok is ott!

Itt Rozsnyón még vót egy malom, nem hagyott nekik megáni, Berzétén se hagyott nekik megáni, de má' oszt Szalócon megátak a patkányok. No, ha nem vót egy kanál lisztje, amit nekem adott vóna, ne legyen neki még ennyi se! Elküdte rendesen a patkányt. Bementek szépen a vízbe, mentek a patakon le. Hát itten Rozsnyón sokan nézték, kigyött az egész utca bámúnyi azt a sok patkányt, mikor sorakozott be a vízbe.

Gyenes Istvánnak hitták őt, szilicei pásztoember volt. Még akkor legény vótam, mikor ez történt, de utána oszt ő lett az apósom. A legnagyobb lánya lett a feleségem.

[Mit mondott a patkányoknak, hogyan tudta őket elküldeni?]

Ő azt nem árulta el senkinek, soha. Nem. Ő nem mondott semmit, csak ha az ember úgy elfogta őt valamin, hát akkor esetleg. Hiába kérdeztem őtet: á – aszongya – nem kell az neked...